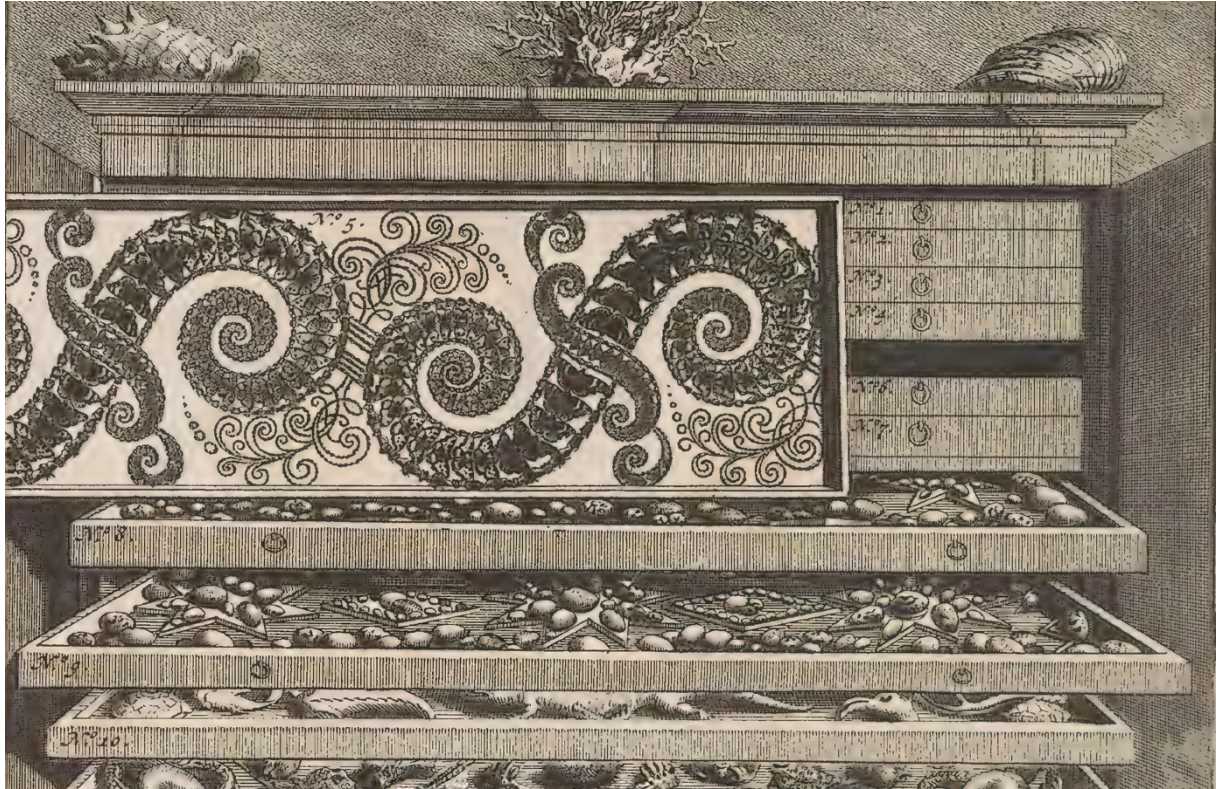

Pint, K. (2025), 'Op het botervliegend wandtapijt' in: *A Theatre of Wonders. Performing the Act of Reading*, vol. 2, Arne De Winde, Jan Ceuppens, Sientje Maes, Michiel Rys, Lieven Van Speybroeck (eds.), Gent: Grafische cel, isbn 9789492574275. Definitieve auteursversie

OP HET BOTERVLIEGEND WANDTAPIJT Kris Pint

Als je de lade opentrekt om het eetgerei
te grijpen voor het maal, en niemand roept
dat je een dief bent, dan kun je ook nu nog steeds
alles worden in de bolle weerschijn van de lepel,
onder de kartels van het mes, achter de tralies van de vork,
door de glazen rietjes en met de schaar die repen knipt
in het late dagboek van je middelbare leven.

Maar soms zijn er van die januaridagen waarop je
in de lade geen bestek aantreft, maar borduurwerk
'dat onmogelyk door pen of tong kan worden verbeeldt'
een werveling van 'inlandsche, vliegende,
kruipende, en zwemmende Diertjes'
en dan weerklinkt plots het lang geleden gezoem
van de eerste computer thuis, gekocht
voor de eindverhandeling van je broer
die wat hij fout schreef zo opnieuw kon typen
en voorgoed verlost kon raken van al dat gepruts

met verschuivende voetnoten, en je vader die vroeg
wat moeten we daarna nog aan met dat ding?

Maar toen bracht je broer een floppydisk mee
met daarop de spiralen van Mandelbrod,
die zich eindeloos in de diepte en in elkaar
herhaalden, spiralen die in botergele spiralen
afdaalden en verdwaalden,
en toen wist jij, Vincent Levinus,
Vinnie voor de vrienden,
Vinnie boy, wist jij eindelijk waarom,
wist jij wat je wou worden.
Want waar spiralen zijn, kan geschreven
worden, en wat fout is weer uitgewist:
spiralenschrift vloeit over in spiralenschrift,
bladspiegelvijver waarover je platte tekst
ketst naar de overkant in de hoop dat woorden
tijdig zinken, de zwaarte vinden waarmee je
je dagelijkse spiralenbrood verdient.

Dat zou tijd vragen, Vinnie, dat wist je wel,
en veel geduld om langzaam te leren hoe teksten
zich kritisch over teksten heen kunnen leggen,
doorzichtig worden als een vitrine waarachter
een donkere waarheid wordt blootgesteld:
mama, Marx, of de matrix van taal en genre,
hoe de tekst altijd wat voorbij de marges duwt,
met macht zich een ander schept om te verzwijgen.
En daarna zou de literatuur zich nog veel verder
voor je openbreken, kritiek vleit zich over kritiek,
zegt au als je vingers geklemd raken in de intieme
witregels tussen twee passages, of ontdoet zich
juist van jou als van een antropocentrische snotvod,
maakt brutaal komaf met de bekentenissen
van je vlees, houdt zich vanaf nu zinledig
met de bacteriën op het klavier en de aardmetalen
schapen gevild voor jouw cybernetisch perkament
en met al de rest wat al die jaren onvermeld bleef
in het grote letterenkabinet, zoals het feit dat
Derrida darmen had, en Hölderlin okselhaar.
En doorheen dat alles heb je dit vreemde ambacht
toch nooit zonder schroom of schaamte beoefend:
telkens als een bezoeker van dit wondertoneel
je aanspreekt op je werk, stel je je nooit voor als
'Vincent Levinus, tot uw nederige woorddienst,
bediende in de grote bazaar van
Literatuur, Cultuur en Koloniale Waren.'
Nee, je zegt: 'Ik ben verzekeringsjurist,
makelaar in koffie, handelaar in brokaat
en damast, Bulgaars spion.'

Toch is alles goed zo, zo gaan de dagen voorbij
maar dan trek je dus op een avond
die verdomde besteklade open en treft
wat nooit door jou geschreven werd
onder de kookplaat aan, met je zielendiertjes
vastgepind in een patroon 'waarvoor ieder
in verwondering als verrukt blijft staan'.
Je krijgt er geen tafel mee gedekt, maar de
innerlijke broeder ezel strekt zich uit
en houdt zich koppig aan het plan,
ook als iemand zich ongeduldig
naar je toedraait en kortaf meedeelt:
'Vinnie, de soep wordt koud.'
En natuurlijk stel je dan je huisgenoten gerust:
'Dit is slechts een voorbeeld van een geëxternaliseerd
fysicotheologisch-psychotropisch fenomeen.'
Je roept ze bij je in de keuken, en laat ze de lade
met eigen ogen aanschouwen, niets aan de hand,
enkel een simpel huis-, tuin- en keukengods-
bewijs, tegen betaling elegant voor hen uitgestald:
'Wie leeft er die dit ziet en nog een God ontkent!'
Iedereen bedaart. Het komt nauw, maar wel in orde,
want net als in elke goede Wunderkammer
draait ook in jouw keuken het mirakel om controle.

Maar godverdomme, Vinnie, echt waar -
ga je zo beginnen, ga je het zo draaien
en keren dat je hen het bestek moet schuldig blijven
zagezegd door toedoen van je dode schoonbroer
die deze raadsellade met voorbedachten rade,
'uitgewerkt met ongelooflyken vlyt en patientie,'
voor jou in stelling bracht, een verrassing
voorbij het graf, maar dan weer niet helemaal
zo onverwacht want deze vlinders heeft hij toch
volledig naar jouw 'ordonnatie en tekening'
in godsvrezende vormen gevat.

Het mocht wat. Je snapt er zelf geen snars van,
God is dood, net zoals de auteur van dit alles.
Je hangt nu wel de vrome rouwer uit, maar ik weet
waar jij in die goddeloze tropenjaren was,
jij sjofele sjamaan van de Amsterdamse grachtengordel,
jij hippie met je psychedelische platenhoezen
en je wijsgerige boeken uit Parijs.
Je *Wunderkammer* was toen niet meer dan een vlindertuin
vol magische paddenstoelen en schelpen waarin je
voor altijd *White Room* van Cream kon horen.
Dus vergis u niet, doorluchtige bezoekers
uit christelijke vorstenhoven in toeristenbussen
hier in grote getale naar toe gebracht
voor een schijnbaar simpel avondmaal:

deze huisvlijt verbeeldt nog steeds een heksendans
van botervliegende, vermomde wijven die in
hun schmetterlingenwerveling melk zuigen
uit uiers, boter en room bietsen van arme boeren.
Hun kapmantels vol gestolen kleuren slaan rond
hun zwarte rupsenziel, en dit heidens gedierte fladdert
al rond in Vinnie's hoofd sinds oeroude tijden,
het Lascaux van de living bij mémé en pépé
waar jij, Vinnie boy, voor de vitrinekast
stond, met daarin matroesjka's, wat schelpen,
een buste van Jimmy Carter, een vossenschedel
en twee opgespelde vlinders die je op de hoogte hielden
van de andere kant van de dingen.
Mémé is gevaarlijk, pépé strooit suiker
op frieten, geen uitweg gaat voor hen ooit
verder dan de zee: dit zijn de kruipende, inlandse uren,
maar elk object uit de kast is een opgerold vliegend tapijt
dat de kamerbrede belofte in zich draagt
je te ontvreemden, te ontdoen van hier naar daar.

En exact zo zijn ook de boeken in de kast
waarover je later zou schrijven in spiralenschrift
want zelfs in schijnbaar vlinderloze pagina's
verscholen zich de vlinders van het wilde weten
die fladderen naar wat dreigt achter het behang,
of in het stille duister van diep in de schuif.
Zij hadden lak aan wat er 's avonds op televisie was,
wanneer je moest gaan zwemmen
of hoe je staartdelingen maakte.
Zij waren de bloedzusters van het bronzen kapsel
van Jimmy Carter, zij kwamen tot leven in karakters
die dezelfde iriserende kleurenpatronen hadden
als de extatische vlindervleugels achter glas.

Envoi

Kijk dus, keukenprins, naar deze werveling
voor ze weer oplost in het alledaagse en iedereen
kan doen of er helemaal niets is gebeurd.
Maar jij moet beter weten, nooit meer
loskomen van het wondertapijt vol vlinders,
want lezen is vechten met en verliezen van
dit botervliegend gedierte, 'even mooi en lelijk'
zoals Vladimir Nabokov zei, 'als mensen.'
Blijf, Vinnie, bij de pijn, het plezier,
de overvloed van vormen, de schoonheid van de schijn,
zowel plezante zotternij als document van barbarij
zoals de kunstenaar Fred Wilson dat deed
in de Maryland Historical Society van Baltimore:
tussen de tentoongestelde zilveren schalen
legde hij ketenen van tot slaaf maakten

en gaf het een simpele titel mee: *Metaalbewerking -
zeventiendrieënnegentig tot achttientachtig*.

Maak net zo van deze vlinderschuif
een heksenkring van taal waar in kronkelingen
een kritiek punt van buigen of barsten verschijnt
even verzonnen als glanzend bestek
dat altijd voor het grijpen ligt,
even echt als eens zwarte enkels.